

اسراف نتیجه نداشتن برنامه ریزی در مصرف

بهبود و اصلاح سبک زندگی همواره یکی از دغدغه‌های جوامع انسانی است. انسان‌ها دوست دارند شرایط را برای زندگی بهتر و استفاده مطلوب‌تر از امکانات آماده و فراهم کنند.

بهبود و اصلاح سبک زندگی همواره یکی از دغدغه‌های جوامع انسانی است. انسان‌ها دوست دارند شرایط را برای زندگی بهتر و استفاده مطلوب‌تر از امکانات آماده و فراهم کنند. رسیدن به چنین هدفی البته نیازمند مشارکت تک‌تک عناصر جامعه در عرصه‌ها، مختلف اجتماع، اقتصاد، فرهنگ، است. یکی از عواملی که باعث بهبود وضع اقتصادی در سطح جامعه می‌شود اصلاح الگوی مصرف است. هزینه و مصرف باید متناسب با منابعی باشد که در اختیار داریم. استفاده از منابع و هزینه کردهای بی‌مورد و بدون برنامه ریزی زمینه را برای اسراف و اتلاف سرمایه‌هایی که در اختیار داریم فراهم می‌کند. درست مصرف کردن به این معنا نیست از اندوخته‌هایی که داریم کمتر استفاده کنیم بلکه باید با برنامه ریزی از منابع موجود بهترین استفاده را کرد. پرهیز از اسراف شرایط دارد و شامل هر نوع صرفه جویی در مصرف نمی‌شود. باید بدانیم چه رویه‌ای به عنوان رفتاری مسرفانه شناخته می‌شود.

برنامه ریزی درست جلوگیری از اسراف

دکتر مهدی تقوی استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی معتقد است از نظر اقتصادی مردم در واقع از مصرف کالا و خدمات مطلوبیت به دست می‌آورند.

جهانگرد:

در کشوری که از ظرفیت‌های نیروی کار استفاده بهینه صورت نگیرد شرایط برای اسراف و زیاده روی در مصرف فراهم می‌شود

در اقتصاد فرض بر این است که مردم براساس عقلانیت رفتار می‌کنند و با آن منابعی که در اختیار دارند، مجموعه‌ای از کالاها را تهیه می‌کنند که باعث بهبود وضعیت زندگی آنان می‌شود. مصرف‌کنندگان براساس درآمدهایی که دارند کالاها را رده بندی می‌کنند و نسبت به تهیه آنان اقدام می‌کنند. اگر افراد جامعه را به گروه‌های درآمدی تقسیم کنیم با مجموعه‌ای از آدم‌های پردرآمد و کم‌درآمد روبه‌رو هستیم که هر کدام اولویت‌هایی برای هزینه و خرید کالاهای خود دارند.

اسراف یعنی دخالت دولت

اگر افراد براساس نوع درآمدهایی که دارند سرمایه‌گذاری درستی انجام دهند و برای هزینه درآمدهای خود برنامه ریزی درستی داشته باشند، به همان میزان هم می‌توان جلوی اسراف را در سطح جامعه به لحاظ اقتصادی گرفت.

پژویان:

ما به جای آن که از تکنولوژی‌های پیشرفته‌ای که برای صرفه جویی تولید شده‌اند استفاده کنیم، به صورت مسرفانه از این منابع بهره می‌گیریم

دکتر جمشید پژویان اقتصاددان و استاد دانشگاه علامه طباطبایی تعریف جالبی از اسراف دارد. از نظر وی اسراف آن چیزی است که در جامعه قیمت‌ش کمتر از قیمت واقعی باشد. پژویان، دخالت دولت در قیمت گذاری کالا را از مصادیق اسراف دانست و بر این باور است که بسیاری از کالاها پایین‌تر از قیمت واقعی است و بنابراین مردم اسراف می‌کنند. به این معنا که اگر قیمت کالا واقعی بود، مردم براساس نیازشان مصرف می‌کردند، اما چون کالاها پایین‌تر از قیمت واقعی در اختیار مردم قرار می‌گیرد، میزان مصرف آن کالا هم بالا می‌رود و به همین خاطر زمینه اسراف نیز فراهم می‌شود.

از نظر پژویان ما مصادیق متعددی را می‌توانیم برای اسراف فهرست کنیم. ما از انرژی به صورت بی‌رویه استفاده می‌کنیم. میزان مصرف ما از وسایل برقی بسیار بالاست و درصدد این نیستیم که انرژی‌های دیگری را جایگزین کنیم. از حامل‌های سوختی مثل بنزین استفاده بهینه نمی‌کنیم.

با توجه به ارزان بودن بنزین برای انجام هر کاری فاصله بین منزل تا محل کار، اماکن عمومی، فروشگاه و پارک را با اتومبیل می‌

رویم و این در حالی است که استفاده از اتومبیل برای این امور در کشورهای توسعه یافته شرایطی دارد و آنها دقت بیشتری برای استفاده بهیبه از حامل های سوخت دارند. ما به جای آن که از تکنولوژی های پیشرفته ای که برای صرفه جویی تولید شده اند استفاده کنیم، به صورت مسرفانه از این منابع بهره می گیریم.

دکتر اسفندیار جهانگرد نیز اقتصاد را علم تخصیص بهینه منابع برای نیازهای نامحدود می داند و از نظر او هر کجا تخصیص بهینه ای وجود نداشته باشد، کاری مسرفانه صورت گرفته است. او استفاده نکردن مطلوب از نیروهای کار در محیط اداری و تولیدی را از دیگر مصادیق اسراف دانست و در مورد دلایل وجود رویه های مسرفانه در زندگی اجتماعی خاطرنشان کرد: در کشوری که از ظرفیت های نیروی کار استفاده بهینه صورت نگیرد و ارزش افزوده ای در عرصه های اقتصادی وجود نداشته باشد، شرایط برای اسراف و زیاده روی در مصرف فراهم می شود.

مصرف گرایی نتیجه نبود آموزش

جهانگرد، وجود برخی نهادها و پاره ای قوانین و نبود آموزش صحیح را ازجمله عوامل اصلی گرایش مردم ایران به مصرف گرایی زیاد دانست. وی بسیاری از رفتارهای اجتماعی در جامعه را ناشی از قوانین نانوشته ای دانست که بین مردم رواج دارد.

تقوی:

اگر افراد براساس نوع درآمدهایی که دارند سرمایه گذاری درستی انجام دهند به همان میزان هم می توان جلوی اسراف را در سطح جامعه به لحاظ اقتصادی گرفت

برای پرهیز از اسراف ممکن است توصیه هایی از سوی برخی از نهادها، رسانه های اجتماعی یا اعضای جامعه صورت بگیرد، اما در کشورهای توسعه یافته برای نحوه مصرف افراد قوانین مشخصی وجود دارد. به طور روزمره با بسیاری از پیام های اخلاقی و اجتماعی در جامعه مواجه می شویم که ضمانتی برای اجرای آن وجود ندارد. مثل این که مکرر از سوی رسانه ها یا نهادها اعلام شود از مصرف بی رویه آب خودداری کنید. این شیوه البته در کشورهای توسعه یافته براساس یک نظام مشخص حقوقی یا اقتصادی صورت می گیرد.

به این معنا که هر کسی به هر میزان که از انرژی یا امکانات عمومی استفاده می کند باید براساس قانون هزینه آن را پرداخت کند. بنابراین در چنین شرایطی مردم متوجه میزان مصرف خود هستند چون می دانند زیاده روی در مصرف هزینه های بالایی را در پی خواهد داشت. این استاد دانشگاه استفاده از برخی فناوری های فرسوده و رده پایین در کشور را یکی دیگر از عوامل مصرف بی رویه دانست که باعث از دست رفتن بسیاری از انرژی ها خواهد شد.

یکی دیگر از عوامل اسراف و زیاده روی در مصرف، نبود آموزش صحیح در سطوح مختلف است. پند و موعظه برای ملزم کردن مردم به الگوی صحیح مصرف کافی نیست بلکه باید از طریق هنر و مواد و منابع آموزشی میزان تاثیرگذاری الگوی بهیبه مصرف را برای اصلاح سبک زندگی جامعه بالا برد.

فتاح غلامی

دین و زندگی